

VAN ELKAAR MOETEN LEREN

Pionieren: geloofsgemeenschap vanuit een lerende houding

29 januari 2018 (Anneke van der Velde)

Te veel of te weinig Jezus; dat komt altijd weer naar voren in de evaluatie van de halfjaarlijkse pionierstraining. Tijdens deze tweedaagse teamtraining komen zo'n 200 pioniers samen, om ervaringen te delen, toegerust te worden, te vieren en energie op te doen voor het werk op hun lokale pioniersplek. Het gaat om pionieren vanuit de Protestantse Kerk Nederland: een kerk waarin een veelkleurig palet aan protestantse stromingen is vertegenwoordigd. Van zeer orthodox tot zeer ruimdenkend. En dat zie je terug in de pioniersplekken. En dus ook in de halfjaarlijkse pioniers training.

Tijdens de training komen orthodoxe, ruimdenkende, evangelische, liturgische, oecumenische – en wat er nog meer te bedenken is aan bijvoeglijke naamwoorden in het protestantse spectrum – pioniers bij elkaar. Kenmerkend voor pioniers is, dat ze uitgesproken zijn in hun religieuze kleur en in de drive waarmee ze op een eigentijdse manier het 'heil' willen brengen. Ze hebben ervoor gekozen hun nek uit te steken, risico te nemen en te gaan voor wat ze geloven. Ze zien de noodzaak om dat binnen hun context woorden, handen en voeten te geven. Als pionier ben je niet geneigd snel water bij de wijn te doen, te relativieren en te veel grijstinten te zien in je gevonden zwart en wit. Je hebt soms een blind geloof in je eigen heil nodig om door te zetten in de gesecculariseerde en weerbarstige context waarin je je als pionier vaak bevindt.

Groen en rijp door elkaar

En al die pioniers komen met hun eigen uitgesprokenheid bij elkaar tijdens de halfjaarlijkse teamtraining. De een heeft het 'discipelschap' omarmd en trekt daarmee de wereld in, de ander pioniert met tarotkaarten. De een wil het evangelie onder moslims brengen, de volgende ziet veel in de aantrekkingskracht van liturgische vieringen. De ene pionier pioniert in een klooster setting op het platteland, de volgende leeft in een evangelisch getinte leefgemeenschap midden in de stad. Het is binnen PKN begrippen groen en rijp door elkaar.

“Als pionier ben je niet geneigd snel water bij de wijn te doen, te relativieren en te veel grijstinten te zien in je gevonden zwart en wit.”

Als je goed kijkt, zie je de kerkelijke kleuren er doorheen. Principiële pioniers die hun wortels hebben in de Gereformeerde Bond, pragmatische 'volkskerk' pioniers, enthousiaste evangelische jonge honden, ruimdenkende en doenerige synodaal gereformeerde pioniers. En juist omdat pioniers zo uitgesproken zijn in hun opvattingen, zou je denken dat het moeizaam gevonden 'eenheid in verscheidenheid' van de Protestantse Kerk Nederland juist in de pioniers beweging onder grote druk zou komen te staan.

Geginnegap

En dat stond het ook in de eerste pioniers trainingen. Ik kan me herinneren dat ruimdenkende pioniers bij een van de eerste teamtrainingen bijna witheet wegliepen omdat ze geacht werden de evangelische 'huddle' mee te doen. Ik kan me herinneren dat de evangelische pioniers de 'spirituele' pioniers bijna als

goddelozen aan de kant zetten tijdens de uitwisseling. Het zingen van opwekkingsliederen leidde in de eerste teamtrainingen tot verbaasde en verontwaardigde reacties. Het zingen van Taizé liederen tot besmuikt geginnegap. De pioniers werden uitgedaagd om de uitgesprokenheid die ze in hun dagelijks pionieren aan de dag moesten leggen opeens bevraagd te zien, en geconfronteerd te worden met heel andere stijlen en kleuren van pionieren.

Leergemeenschap

Vanuit het landelijk team pionieren van de PKN is er hard aan gewerkt om de kikers in de kruiwagen te houden, en de verbinding tussen de eigenzinnige en veelkleurige pioniers tot stand te brengen. Daarbij is het heel wezenlijk geweest dat het concept 'leergemeenschap' als leidend is gekozen. Uitgangspunt was, dat pionieren per definitie een pittige onderneming is, en dat pioniers de ervaringen en steun van andere pioniers goed kunnen gebruiken. Door het delen van ervaringen, ideeën en teleurstellingen komen pioniers verder, en weten ze zich gesterkt en gescherpt, was de gedachte. En vanuit dit leidende principe is een gemeenschap vorm gegeven waarin het leren voorop staat. Het gaat er niet om of je als pionier precies kunt meevoelen wat de andere pionier aan zijn of haar geloof beleeft; het gaat erom of je van hem of haar kunt leren. Het gaat er niet om of je allemaal hetzelfde ervaart in het zingen van bepaalde liederen, het gaat erom of je er iets uit mee kunt nemen voor je pioniersplek. En het gaat er niet om of je het eens bent over de explicitering van het 'heil' dat je denkt te brengen (voor zover pioniers daar al mee bezig zijn), maar of je kunt leren van elkaars ervaringen in een eigentijdse en gesecculariseerde context. Zo is er gaandeweg een leergemeenschap ontstaan waarin de pioniers zich bewust zijn van de verschillen in geloofsbeleving, maar waarin mildheid, respect en een lerende houding voorrang krijgen.

Eigentijdse manier

Daarbij speelt ook een rol, dat pioniers zich er meer dan wie ook van bewust zijn dat we als gelovigen de luxe voorbij zijn dat we elkaar af kunnen rekenen op verschillen in geloofskleur. Pioniers begeven zich buiten de kerk, en worden dagelijks geconfronteerd met een samenleving waarin de kerk op het eerste gezicht een verwaarloosbare rol speelt. Ze ontmoeten mensen die niets weten van het christelijk geloof. Ze ontmoeten mensen die zelfs niet meer de behoefte hebben om te benoemen waarom ze niet kerkelijk zijn. Kerk en

“Pioniers weten dat ze elkaar nodig hebben en van elkaar moeten leren om vol te houden”

geloof spelen simpelweg geen rol in hun leven. Dat brengt pioniers terug tot de essentie van waar het hen om gaat in het geloof. Het bepaalt ze bij de eenvoud, het wezenlijke, ontdaan van het stof van verschillen op details. Ook dit bewustzijn draagt eraan bij dat pioniers -hoe gedreven en uitgesproken ook- ruimte en respect kunnen opbrengen ten aanzien van hun collega-pioniers die misschien op een heel andere manier proberen op een vernieuwende manier kerk te zijn. Ze zijn er zich van bewust dat ze ten diepste met hetzelfde bezig zijn: met man en macht en vertrouwend op de Geest iets van het christelijk geloof op een eigentijdse manier vorm te geven.

Luxe van het elkaar afrekenen op 'kleinigheden' is voorbij

En zo kon het gebeuren dat op de laatste pioniers training opwekkingsliederen en Taizé liederen uit volle borst en door iedereen door elkaar heen werden gezongen. En zo gebeurde het dat in een 'open gebed'

mensen in alle kleuren en belevingen God vroegen om een zegen voor elkaars pioniersplek. Er was ruimte voor getuigenis, en er was ruimte voor een ingetogen stiltewandeling. Bij de borrel werd er hartelijk gelachen om elkaars stokpaardjes en typerende geloofs bewoordingen. Alles vanuit de diepe overtuiging dat er van elkaar te leren valt, dat de gemeenschappelijkheid groter is dan de verschillen, en dat de luxe van het elkaar afrekenen op 'kleinigheden' voorbij is. Door het leren voorop te stellen, voelden de deelnemers aan de training zich in alle diversiteit deel van een geloofsgemeenschap van pioniers.

Lerende houding

En ja: bij de evaluatie kwamen opmerkingen over het teveel of te weinig 'Jezus-gehalte' van de training. Sommige pioniers vonden het kort gezegd te evangelisch, en andere pioniers vonden het kort door de bocht te vrijzinnig. Maar toch gaven ze daarbij rapportcijfers van een 8 of hoger. Omdat pioniers weten dat ze elkaar nodig hebben en van elkaar moeten leren om vol te houden. En dat ze daarbij het elkaar afrekenen op details in geloofsbeleving voorbij zijn. Een geloofsgemeenschap die ontstaat door een lerende houding.

www.lerenpionieren.nl

Landelijk team pionieren
info@protestantsekerk.nl
030 8801892